

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania W. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy
w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. VII Wydział Ubezpieczeń
Społecznych z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt VII U [...],
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 stycznia 2019 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 31 lipca 2018 r., sygn. akt III AUz [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W. W. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 13 stycznia 2009 r. Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił odwołanie W. W. od decyzji organu rentowego z 27 września 2007 r. w sprawie renty z tytułu niezdolności do pracy.

Postanowieniem z 3 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę o wznowienie postępowania, uznając, że została ona złożona z przekroczeniem trzymiesięcznego terminu z art. 407 § 1 k.p.c.

Zażalenie skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 3 listopada 2017 r. zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z 6 marca 2018 r.

Następnie W. W. wniósł skargę kasacyjną na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z 6 marca 2018 r., domagając się jego uchylenia w całości wraz z uchyleniem postanowienia Sądu pierwszej instancji oraz przekazania sprawy (skargi o wznowienie postępowania) do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K., a także o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w [...], postanowieniem z 31 lipca 2018 r., odrzucił skargę kasacyjną z uwagi na jej niedopuszczalność.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie i doktrynie stanowiskiem, na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania skarga kasacyjna nie przysługuje, ponieważ nie jest to postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2001 r., I CZ 94/01, OSNC 2002, nr 3, poz. 34 i postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2001 r., V CKN 357/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 92).

Sąd Apelacyjny dodał, że nie jest również dopuszczalne zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji wydane w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 czerwca 2001 r., I CZ 94/01, OSNC 2002, nr 3, poz. 34; z 28 września 2001 r., I PZ 60/01, LEX nr 448064; z 15 października 2001 r., V CKN 357/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 92; z 2 lipca 2002 r., I PZ 47/02, OSNP 2004, nr 9, poz. 159; z 10 sierpnia 2006 r., V CZ 63/06, LEX nr 1102315).

W. W. wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z 31 lipca 2018 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej, w którym zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 398¹ § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwą wykładnię, polegającą

na przyjęciu, że skarga kasacyjna nie przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik skarżącego podniósł, że w literaturze przedmiotu funkcjonuje odmienny od prezentowanego przez Sąd Apelacyjny pogląd, podzielany przez skarżącego, zgodnie z którym skarga o wznowienie postępowania nie ma charakteru środka zaskarżenia, lecz jest skargą w znaczeniu *actio*, zbliżoną do pism wszczynających postępowanie i w tym zakresie swym charakterem odpowiada istocie pozwu. Z tego względu, skoro na postanowienie o odrzuceniu pozwu, czyli pisma inicjującego nowe postępowanie, przysługuje skarga kasacyjna, to *per analogiam* przysługuje również na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, która również jest pismem wszczynającym nowe postępowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega oddaleniu.

Skarga kasacyjna nie stanowi ogólnie dostępnego środka zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Z tej przyczyny istnieją istotne ograniczenia jej dopuszczalności.

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Przytoczona regulacja wyłącza dopuszczalność skargi kasacyjnej od innych niż wyraźnie w niej wymienione prawomocnych postanowień sądu drugiej instancji, chociażby kończyły postępowanie w sprawie. Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem zaskarżenia, o znacznie ograniczonej dopuszczalności, przysługującym

od niektórych tylko orzeczeń, których wskazanie w art. 398¹ k.p.c. jest wyczerpujące, a możliwość stosowania wykładni rozszerzającej lub jakiegokolwiek analogii – wykluczona.

Skarga o wznowienie postępowania (art. 399 i nast. k.p.c.) nie jest pozwem, lecz nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnego wyroku (a wyjątkowo również postanowienia). Wobec takiej kwalifikacji prawnej jej charakteru postanowienie sądu pierwszej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania nie jest „postanowieniem w przedmiocie odrzucenia pozwu” ani postanowieniem analogicznym (zrównanym z odrzuceniem pozwu), a postanowienie sądu drugiej instancji oddalające zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji odrzucające taką skargę jest wprawdzie postanowieniem kończącym postępowanie, ale nie jest postanowieniem w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania w rozumieniu art. 398¹ § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 lutego 2008 r., II UK 270/07, LEX nr 844742 oraz z 18 października 2013 r., I UK 139/13, Legalis nr 1024854). Pełnomocnik skarżącego nie podaje argumentów, stanowiących choćby cytaty poglądów przedstawicieli doktryny prawa, zmierzających do przekonania Sądu Najwyższego o słuszności swojego stanowiska co do kwalifikowania postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, *per analogiam*, jako postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu. Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do zaaprobowania prezentowanego przez pełnomocnika stanowiska.

W konsekwencji, czerpiąc z bogatego dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego, należy uznać za niedopuszczalną skargę kasacyjną wniesioną od postanowienia sądu drugiej instancji oddalającego zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 czerwca 2001 r., I CZ 94/01, OSNC 2002 nr 3, poz. 34 i z 7 lutego 2008 r., II UK 270/07, LEX nr 844742, oraz powołane tam orzecznictwo). Sąd Apelacyjny prawidłowo zastosował więc art. 398¹ § 1 k.p.c. i na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd Apelacyjny trafnie uznał również, że na zaskarżone postanowienie nie przysługuje zażalenie na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. Zgodnie z art. 394¹ § 2

k.p.c. w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. W przepisie tym wyraźnie przewidziano – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z 20 marca 2014 r., II CZ 100/13 (LEX nr 1444624) – że nie jest dopuszczalne zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, jeżeli zostało ono wydane na skutek rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Taką regulacją ustawodawca przesądził, że w odniesieniu do postanowień kończących postępowanie w sprawie postępowanie powinno zamknąć się w dwóch instancjach. Innymi słowy, wyeliminował możliwość wnoszenia zażaleń, które w istocie uruchamiałyby kolejne postępowanie, czyniąc Sąd Najwyższy trzecią instancją. Oznacza to, że wniesiona skarga kasacyjna nie mogłaby zostać potraktowana jako zażalenie, niezależnie od tego, że została wniesiona po terminie do wniesienia zażalenia.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.